



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

9 De irrisione, seu derisione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

detractio coniuncta susurratio: nam ex parte obiecti & materia est detractio, ex parte finis est susurratio quoniam totum fit ad amicitiam inter duos, vel plures tollendam: in tertio modo est sola, & pura susurratio, quoniam malum alterius refertur, ut amicitia aliquorum dissolvatur.

Dubium primum, An susurratio sit peccatum contra iustitiam, an verò solum contra charitatem? Ratio dubitandi est, quia per susurrationem solum diminuitur amicitia aliquorum: at bonum amicitiae solum est bonum benevolentiae, & charitatis aliquorum se mutuo diligentium. Ergo per susurrationem non tollitur aliquid bonum ex iustitia debitum alteri: sicut, si ego impedissem, ut tibi Titius aliquid donaret, vel ex testamento, vel ratione elemosynae. Respondetur esse peccatum contra iustitiam, licet Sotus, loco supra citato, videatur contrarium asserere; quia contra iustitiam est, ut tollas bonum amicitiae inter aliquos, violato recto ordine orationis: sed susurro malum referendo de alio, violat rectae rationis ordinem, ut bonum amicitiae inter aliquos tollat, ergo peccat contra iustitiam. Et ad argumentum propositum respondetur, si aliquid bonum est mihi debitum solum ex charitate, vel misericordia, quandoque tu impedis vi, fraude, vel mendacio, ne ego illud assequar, vel habeam, peccatum est contra iustitiam: quandoque verò impedis solum precibus, tunc non est peccatum contra iustitiam, licet sit contra charitatem. Eodem modo res se habet in susurrantibus: est peccatum contra iustitiam, quandoque malum culpae, poenae, vel naturae, aut falsum imponat alteri, aut si est verum, occultum tamen: nam violant iustitiae ordinem falsum crimen imponendo, aut occultum detegendo, & consequenter faciunt contra iustitiam euulgando. Si verò malum verum, & notorium alterius referant, ut dissolvant amicitiam inter aliquos, tunc peccatum est contra charitatem, non contra iustitiam.

Dubium secundum, An susurratio sit grauius peccatum detractioe, & contumelia? Respondetur, S. Thomam loco supra citato docere, esse grauius peccatum: & probat, quia per susurrationem tollitur bonum amicitiae, quod est bonum praestantius bono famae, quod detractioe tollitur, & bono honoris, quod tollitur contumelia: nam fama, & honor quaeruntur, ut amicos nobis ipsis conciliemus, & intelligitur, quando sola, & pura est susurratio, non coniuncta detractioe.

Dubium tertium, An peccet mortaliter Titius, si malum alterius refert, ut dissolvat amicitiam aliquorum turpem, aut noxiam? Respondetur nullum esse peccatum, si malum, quod refert, est verum, licet occultum; quia amicitia turpis, vel noxia, non habet leges verae amicitiae; & ideo potius est charitatis huiusmodi amicitias dissolvere: quia consilium vel bono proprio ipsorum, vel bono aliorum privato, vel communi: unde etiam detegere in hoc casu crimen alterius occultum, non est peccatum.

Dubium quartum, An peccet mortaliter Titius, si verum malum alterius refert, ut soluat amicitiam aliquorum vtilem, vel delectabilem, non autem honestam? Respondetur, amicitiam solum in vtilitate, vel delectatione fundatam, non habere leges verae amicitiae, ut docet Aristoteles in Ethic. communiter receptus. Unde non est proprie susurro, qui huiusmodi amicitiam dissolvat: sed is, qui malum alterius refert, ut dissolvat amicitiam aliquorum honestam: haec enim amicitia habet rationem virtutis, unde qui malum alterius falso euulgar est detractor, & hac ratione peccat, qui euulgar, crimen alterius, verum quidem, sed occultum: at qui refert verum crimen alterius, & notorium, ut dissolvat amicitiam aliquorum vtilem solum, vel delectabilem, licet non sit proprie susurro, peccat tamen contra charitatem, quatenus tollit alterius vtilitatem, si ea vtilitas alicuius sit momenti, & pondens, licet temporalis, hoc est circa bona tantum temporalia huius vitae.

Dubium quintum, An Titius peccet mortaliter referendo malum alterius verum & notorium, ut dissolvat, vel minuat amicitiam aliquorum, sine hoc, quod parat inter eos aliquam amicitiam? Sotus loco citato videtur asserere non esse peccatum. Sed dicendum est cum Natutto, & Medina, esse peccatum contra charitatem: satis enim est, ut sit peccatum, quod tollit amicitia honesta, contracta inter aliquos.

Si roges, an sit peccatum mortale, si Titius referat malum alterius verum, & notorium, ut tollat amicitiam honestam inter Caium, & Seium eo animo, ut sibi conciliet amicitiam Caii, vel Seii? Respondetur hoc etiam esse peccatum contra charitatem: non enim excusatur à peccato, eo quod Titius faciat ob bonum suum proprium; quia non sunt faciendae mala, ut inde veniant bona, nec possum meo bono consulere cum malo alterius.

Dubium sextum, Quando sit susurratio peccatum mortale, & quando veniale? Respondetur esse mortale, si malum proximi, quod refertur, est graue, aut si amicitia aliquorum grauius laedatur: esse verò veniale peccatum, si malum, quod refertur, sit leue, & leuiter amicitia aliquorum laedatur. Item si fiat susurratio ex imperfecta animi deliberatione, est peccatum veniale. Item, si in referendo malum alterius, vel laedendo amicitiam aliorum, non sit dolus, vel lata culpa, sed tantum leuis, hoc est leuis negligentia, vel inconsideratio, erit tantum veniale peccatum: Si vero addit dolus, vel lata culpa, erit mortale.

De Irisione, siue derisione.

CAPVT IX

DE hoc peccato tractant Sanctus Thomas, Sotus, Nauarrus, Medina, & Caietanus, locis supra citatis.

Notandum est, Derisionem differre à ceteris, quod per derisionem malum proximi culpae, poenae, vel naturae, dicitur, ut ipse proximus pudore suffundatur. Unde huiusmodi peccatum potest etiam accidere solo iusu, vel cachinnis, acceptis tamen tamquam signis, exprimentibus malum proximi culpae, poenae, vel naturae. Subiannatio verò est, quae fit nati, vel capitis motu, tanquam signo, exprimente aliquid malum proximo, eo etiam animo, ut erubescat.

Dubium, An derisio sit peccatum contra iustitiam? Respondetur, sicut dictum est de susurratione, quandoque malum proximo falso imponitur, aut malum, verum quidem, sed occultum refertur, ut proximus erubescat, peccatum est contra iustitiam: si vero malum proximi verum, & notorium referatur, ea intentione, ut proximus pudeat, tunc peccatum solum est contra charitatem.

Dubium secundum, Quando derisio sit mortale peccatum, quando veniale? Respondetur esse mortale.

Primo, si malum proximi, quod refertur, sit graue.

Secundo, si adsit intentio pudefaciendi proximum grauius.

Tertio, si lata sit culpa, id est si grauis sit negligentia, vel inconsideratio in referendo malo proximi, vel in pudefaciendolo eum. Elle verò veniale tantum, si malum, quod refertur, sit leue, vel si solum sit intentio pudore afficiendi proximum leuiter.

Secundo, si haec fiant ex imperfecta animi deliberatione. Tertio, si leuis sit culpa, hoc est, negligentia, vel inconsideratio in referendis malis proximi, vel in pudore afficiendo eum.